

Sygn. akt I CNP 194/22

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie skargi powoda
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia 17 marca 2022 r., sygn. akt V Ca 329/21
w sprawie z powództwa R. J. przeciwko K. K.
o nakazanie i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 lutego 2023 r.,

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 marca 2022 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie powództwa R. J. przeciwko K. K. o nakazanie i zapłatę, na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Strzelcach Krajeńskich z 23 marca 2021 r., oddalił apelację (pkt I) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt II).

Skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie, a także prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Strzelcach Krajeńskich złożył powód, zarzucając naruszenie: 1) art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że z treści umowy dzierżawy łączącej pozwanego z poprzednikiem prawnym powoda oraz z powodem nie wynikał obowiązek zwrotu przedmiotu dzierżawy w stanie niepogorszonym; 2) art. 662 k.c., art. 666 k.c., art. 696 k.c., art. 697 k.c., art. 705 k.p.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że pozwany wykonywał swoje prawo

zgodnie z wymaganiami prawidłowej gospodarki, zachował przedmiot dzierżawy w stanie niepogorszonym i zwrócił przedmiot dzierżawy w odpowiednim stanie; 3) art. 355 k.c. w zw. z art. 471 i art. 472 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że pozwany nie naruszył wymogu należytej staranności przy wykonywaniu umowy dzierżawy i nie jest zobowiązany w konsekwencji do naprawienia szkody wyrządzonej powodowi; 4) art. 361 § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że powód nie wykazał utraconych korzyści w związku z wyłączeniem odłogowanego areálu z rolniczego wykorzystania; 5) art. 5 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, polegające na zaniechaniu udzielania przez sądy obu instancji powodowi występującemu w sprawie osobiście bez adwokata niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych; 6) art. 278 § 1 k.p.c. poprzez przeprowadzenie przez Sąd Rejonowy dowodu z opinii biegłego nieposiadającego wiadomości specjalnych z zakresu leśnictwa i dendrologii; 7) art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie przez Sąd Rejonowy i obciążenie powoda kosztami nieprzydatnej opinii biegłego; 8) art. 323 k.p.c. poprzez naruszenie przez Sąd Rejonowy określonej w tym przepisie zasady bezpośredniości; 9) podstawowych zasad porządku prawnego oraz wolności i praw człowieka i obywatela, zagwarantowanych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, tj. art. 45 poprzez naruszenie prawa powoda do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd, oraz art. 77 poprzez naruszenie prawa powoda do wynagrodzenia szkody, wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Orzeczenie niezgodne z prawem to orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Niezgodność z prawem rodząca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa musi zatem mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku

orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności (wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2018 r., II CNP 21/17).

Celem wstępnej oceny skargi jest wyeliminowanie skarg oczywiście bezzasadnych, które bez konieczności wnikliwej analizy prawnej powinny być oddalone. Oczywiście bezzasadność skargi, jako kryterium wyłączenia zachodzi wówczas, gdy powołane podstawy skargi już przy pierwszej ocenie pokazują, że faktycznie nie ma możliwości ich uwzględnienia, ponieważ nie miały miejsca, albo nie mogły mieć wpływu na kształt orzeczenia. Nie ma zatem potrzeby prowadzenia szerokiej analizy prawnej i dokonywania pogłębionego badania trafności zaskarżonego orzeczenia w odniesieniu do zastosowania prawa i jego wykładni. Ocena zasadności skargi polega na antycypowaniu niejako roli sądu, który orzekałby co do istoty sprawy z powództwa skarżącego o wynagrodzenie szkody wyrządzonej wydaniem prawomocnego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2015 r., V CNP 57/14).

W sytuacji, gdy z bezpośredniego oglądu sprawy wynika, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia byłaby oddalona, trzeba przyjąć, że jest ona oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 424⁹ k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2014 r., I BP 10/13, niepublikowane).

Powód wskazał liczne przepisy Konstytucji RP, Kodeksu cywilnego oraz Kodeksu postępowania cywilnego, które w jego ocenie zostały naruszone, przedstawiając w tym zakresie w uzasadnieniu skargi wywód oparty w istocie na polemice z oceną Sądu *meriti* w sprawie.

Tak ujęte motywy skargi nie mogą być uznane za czyniące zadość wymaganiu profesjonalnego wywodu prawnego służącemu wykazaniu niewątpliwej, według wskazanych powyżej standardów, sprzeczności orzeczenia Sądu *ad quem* z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa. Taka konstrukcja skargi oznacza, że powód w skardze zmierza do podważenia oceny dowodu dokonanej przez sąd drugiej instancji, co powoduje, iż skarga nie zasługuje na uwzględnienie. Postępowanie zainicjowane skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie ma na celu weryfikacji ustaleń

faktycznych ani oceny dowodów dokonanych przez sądy *meriti* - podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 424⁴ zdanie drugie k.p.c.).

Skarżący sformułował ponadto zarzut naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, wskazując, że doszło do naruszenia prawa skarżącego do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd (art. 45 Konstytucji RP) oraz prawa do wynagrodzenia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie władzy publicznej (art. 77 Konstytucji RP).

Z uwagi na brzmienie art. 424¹ § 2 oraz art. 424¹¹ § 3 k.p.c. nie można wykluczyć dopuszczalności w świetle tego przepisu zaskarżenia również wyroku sądu I instancji. W niniejszej sprawie, po pierwsze, nie istnieją jednak przesłanki określone w art. 424¹¹ § 3 k.p.c. (który zresztą nie uzależnia kompetencji Sądu Najwyższego w zakresie uchylenia orzeczeń sądów *meriti* od zaskarżenia orzeczenia sądu pierwszej instancji). Po drugie uznając, że sformułowanie użyte w art. 424¹ § 2 k.p.c. „jeżeli strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych” odnosi się tylko do wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, nie można *a limine* wykluczyć zaskarżenia w trybie przepisów o skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia również wyroku sądu pierwszej instancji (łącznie z wyrokiem sądu odwoławczego). W niniejszej sprawie skarżący jednak nie tylko nie wykazał, ale nawet nie uprawdopodobnił tego, iż istotnie doszło do naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, to zaś w każdym przypadku pozostaje konieczne dla stwierdzenia, iż skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania. Jedynie na marginesie wypada podkreślić, iż na gruncie art. 424¹ § 2 k.p.c. zarzut naruszenia prawa do sądu (art. 45 Konstytucji RP) oraz wolności majątkowej na gruncie art. 77 Konstytucji wymaga wykazania, iż naruszenie nastąpiło nie tylko w odniesieniu ogólnych zasad zawartych w regulacjach ustawowych urzeczywistniających te normy (a zatem w niniejszej sprawie ogólnych zasad k.p.c.), lecz ma charakter kwalifikowany, tj. występujący w stopniu uzasadniającym przyjęcie skargi do rozpoznania,

wykraczającym poza ramy wyznaczone przez właściwe przepisy ustawowe (w niniejszej sprawie zarzut skarżącego ogranicza się do stwierdzenia długotrwałości procesu oraz braku bezstronnej oceny dowodów, a ponadto obciążenia skarżącego kosztami opinii biegłego). W tym ostatnim bowiem przypadku nie ma podstaw uznania, iż zachodzi przesłanka „wyjątkowego wypadku”, o którym stanowi art. 424¹ § 2 k.p.c.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁹ k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.